

PHẬT GIÁO NHẬP THỂ TRONG CÁI NHÌN ĐỐI SÁNH GIỮA LÀO VÀ VIỆT NAM

TS. Trương Thu Trang*

Tại Lào, Phật giáo Bắc tông chiếm số lượng khá nhỏ, phần lớn là theo Phật giáo Nam tông. Phật giáo ở Lào không đơn thuần chỉ là một tôn giáo mà là sự hiện thân của văn hóa và lối sống của con người ở Lào. Khắp nơi trên đất nước Lào, dấu ấn Phật giáo thể hiện sinh động, nhiều chiều ở tất cả các phương diện của đời sống người dân, đó chính là tính nhập thể của Phật giáo.

Chùa Việt tại Lào, tuy số lượng chưa nhiều nhưng xét về phương diện nhập thể của Phật giáo trong tương quan so sánh giữa Lào và Việt Nam, có thể thấy Phật giáo nơi đây, dù Nam tông hay Bắc tông cũng đều hướng đến sự bình yên cho con người. Tuy nhiên Phật giáo Nam tông phổ biến hơn tại Lào, nên trong so sánh với Việt Nam về tính nhập thể của Phật giáo thì chúng tôi nghĩ rằng nên so với Phật giáo Nam tông ở Việt Nam để có cái nhìn sát hợp hơn. Qua quan sát thực tiễn chúng tôi nhận thấy người dân gắn bó hầu hết các hoạt động quan trọng nhất của cuộc đời mình với ngôi chùa thân thương của họ, vì vậy khi có điều kiện là họ sẽ cùng chung tay vun đắp để ngôi chùa đó ngày càng to đẹp, rực rỡ, uy nghiêm, trở thành niềm tự hào của người dân trong vùng. Đó là điểm giống nhau cơ bản nhất giữa tính nhập thể, sự gắn gũi, vai trò của Phật giáo Nam tông trong cuộc sống của người dân ở Việt Nam và Lào.

Mặc dù vậy chúng ta vẫn sẽ nhận ra rằng, số lượng cư dân Khmer ở Việt Nam không nhiều, chùa Khmer không nhiều bằng chùa Việt - Phật giáo Bắc tông, nên ít nhiều văn hoá Khmer, kể cả văn hoá chùa chiền cũng sẽ bị ảnh hưởng bởi môi trường xung quanh. Người Khmer cũng đến thăm các ngôi chùa Bắc tông, các thiền viện đẹp, đặc biệt là cũng tín ngưỡng Quan Âm Nam Hải, vị Bồ Tát trong Phật giáo Bắc tông. Có lẽ đây cũng là một trong những nguyên nhân khiến cho hoạt động nhập thể của Phật giáo Nam tông Khmer ở Việt Nam chưa đạt được sự hoà quyện chặt chẽ giữa đạo với đời giống như Phật giáo Nam tông tại Lào. Bởi vì người dân Khmer ở Việt Nam đôi khi bị chia sẻ niềm tin, đôi khi chưa hoà nhập hết vào các hoạt động nhập thể của các vị sư.

Nhìn chung, về phương diện nhập thể, Phật giáo Nam tông giữa Lào và Việt Nam có nhiều nét tương đồng, gần như đó là đặc tính truyền thống của tôn giáo và đặc tính dân tộc mà dù di chuyển bất cứ nơi đâu thì vẫn giữ nguyên giá trị. Mặc dù có đôi chút khác biệt về hoạt động nhập thể, về sự gắn bó giữa nhà chùa và Phật tử, thì các vị sư vẫn luôn được trọng vọng và các vị ngày càng có nhiều hoạt động nhập thể, hỗ trợ, giúp đỡ người dân, chứng tỏ sự cần thiết của tôn giáo, vai trò của tôn giáo trong đời sống xã hội.

* Trường Đại học Bạc Liêu, tỉnh Bạc Liêu